

Peer (*Pyrus communis* L.)

Als de peer in bloei staat is het voorjaar begonnen. De bijen hebben al de eerste ladingen stuifmeel binnengehaald. Naast mijn bijenstal in Leiden staat een oude hoge perenboom, waarin de zwermen zo graag neerstrijken. Soms boven in de boom of op zo'n onhandige plaats tussen de takken. Toch is het heel goed om in de directe omgeving van de bijenvolken planten te hebben, waarop ze kunnen vliegen in een periode waarin verre vluchten riskant zijn, zoals in het vroege voorjaar en in het late najaar. Daar moet een rechtgeaarde imker het ongemak van zwermen scheppen maar voor over hebben, nietwaar.

Ontstaan uit vele kruisingen

De peer, is een lid van de rozenfamilie (*Rosaceae*). Het geslacht peer (*Pyrus* L.) telt, al naar gelang de opvatting van de botanicus, ongeveer 20 tot 70 soorten, en is verspreid over Europa, met uitzondering van het koude noorden, over Noord-Afrika, West-Azië, de Himalaya en Oost-Azië. Reeds voor het begin van onze jaartelling werd de peer in cultuur gebracht. Een grote vooruitgang in de ontwikkeling van soorten met verbeterde vruchtkwaliteit deed zich voor tussen 1750 en 1850, met name in Frankrijk en België. De peer is ontstaan uit diverse kruisingen, waarbij de wilde peer (*Pyrus pyraster* Burgsd.), die in het zuidelijk deel van Europa voorkomt, een groot aandeel heeft gehad.

Boom met piramide vorm

Een perenboom heeft van nature een brede piramidale vorm en kan 15 tot 20 meter hoog worden. Hij kan een leeftijd bereiken van ruim honderd jaar. Aan de takken vormen zich korte stijve zijtakjes, bij verwildering vormen zich soms ook doornen. De bladeren hebben een eivormige, ovale of ronde vorm. Ze zijn 3-9 cm lang, 3-6 cm breed, en hebben een fijn getande rand. In het begin zijn ze zacht behaard maar ze worden later kaal.

Verschillen in bloemgeur

De bloei valt in april/mei, iets eerder dan de appel, in een periode waarin nachtvorsten flinke schade aan de bloesem kan veroorzaken. De bloemen staan aan de zijtakjes in schermvormige trossen. Doordat de bloemen in groepjes bij elkaar staan, zijn ze samen beter zichtbaar voor insecten, die op de peer nectar en stuifmeel komen halen. De bloemen zijn vijf-talig: vijf kelkbladen, vijf kroonbladen, twintig meeldraden in

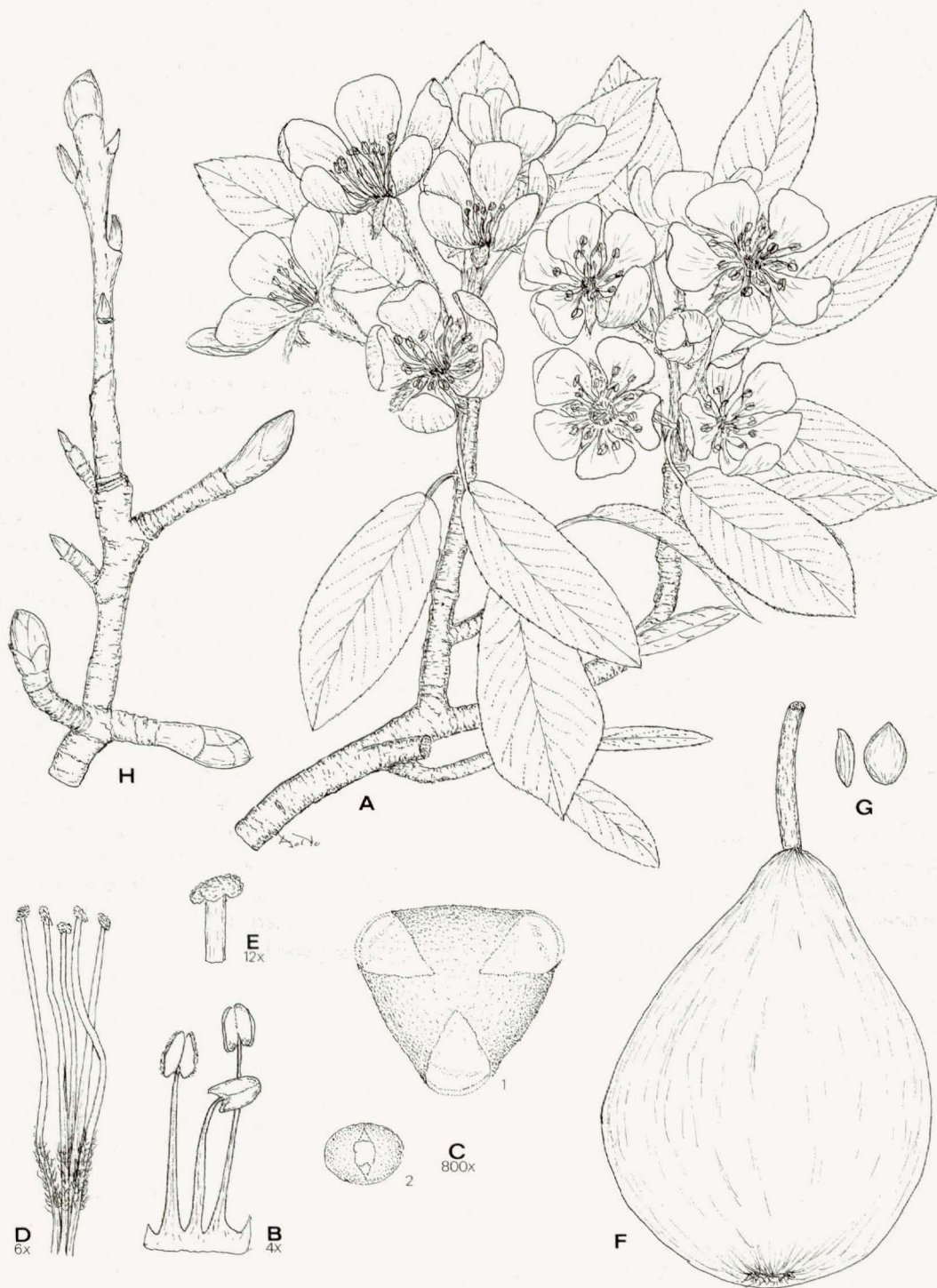
vier kransen van vijf stuks, en vijf stampers. De kelkbladen zijn donzig behaard en hebben aan de bovenzijde een zacht bruine kleur. Ze staan tussen de kroonbladen en vormen een mooi contrast met het wit van de bloemkroon. De vlezige bloembodem is komvormig. De vruchtbeginsels liggen ingebed in de bloembodem en zijn daarmee vergroeid. De onregelmatig gebogen stampers staan rechtop en hebben aan de onderzijde een witte beharing. Het nectarium ligt in het midden van de bloembodem, dicht bij de stampers. De geur van de bloemen kan niet een ieder bekoren, heeft veel gelijkenis met die van de meidoorns. Er is een verschil in geurstoffen, die door de bloem wordt verspreid, zowel in kwaliteit als in kwantiteit. De stampers geuren sterker en bovendien anders dan de rest van de bloem. Dichtbij de stampers is ook de nectar te vinden. We hebben hier te maken met een geurmerk, dat insecten kunnen gebruiken voor oriëntatie op korte afstand. Bij het openen van een bloem staan de meeldraden voorover gebogen tegen de stampers. De helmknoppen zijn rood gekleurd. In een bloem zijn eerst de stempels rijp om stuifmeel te ontvangen en daarna komt het stuifmeel vrij; de bloem is protogyn. Sommige variëteiten hebben beslist stuifmeel nodig van een andere variëteit om tot vruchtzetting te kunnen overgaan. Een paar dagen na het openen van een bloem beginnen de buitenste meeldraden naar buiten te buigen en komt er stuifmeel vrij. Daarna volgen, gedurende 2-7 dagen, achtereenvolgens de meeldraden van de overige kransen. Het vrijkomen van stuifmeel vindt over de gehele dag verspreid plaats, maar ruim de helft komt in de namiddag ter beschikking. De bloemen worden, behalve door honingbijen, ook veelvuldig bezocht door hommels, zweefvliegen en zandbijen. De hoeveelheid suiker in de nectar wisselt bij de peer en is relatief laag, soms zo laag dat het niet meer attractief is voor bijen. In dat geval wordt meestal alleen stuifmeel verzameld.

Veelvormige vrucht

De vrucht is een pitvrucht, in feite een schijnvrucht, die behalve peervormig ook kogel-, ovaal-, kegel-, klok- en flesvormig kan zijn, al naar gelang de variëteit. De pitten zijn zwart.

Literatuur

Knutzelnigg, H. (1995). Maloidae in Gustav Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, Blackwell Wissenschafts-Verlag Berlin/Wien.

Peer (*Pyrus communis* L. (syn. *P. domestica* Medik.))

A tak met bladeren en bloemen; **B** meeldraden; **C** stuifmeelkorrel: **1** polair, **2** equatoriaal; **D** stampers; **E** stempel; **F** vrucht; **G** pit; **H** tak met winterknoppen.